

Een bijzonder tijdsdocument (inflatie-sociale onrust- stakingen)

(door W. Loomans; uit: Perfinpost nr. 86, september 2008)

Na de eerste wereldoorlog en onder invloed van de toenmalige crisistijd ontstond de grote geldontwaarding (inflatie). Dit had o.a. tot gevolg dat bij de PTT per 1 maart 1921 de tarieven werden verhoogd. Interlokale post werd 10 cent en buitenland 20 cent. Daardoor werd om verschillende redenen groot tekort aan Bontkraagzegels van 10 cent veroorzaakt. Want op dat moment waren in de loop der jaren al zo'n 400 miljoen exemplaren van de 10 cent van platen gedrukt en omdat de kwaliteit dermate slecht werd (vooral de medaillon-arcering) is verder productie gestopt. Dit leidde via vernieuwde drukplaten tot de productie van 10 cent zegels in grijze kleur met wijde arcering. Nauwelijks was de productie op gang en de tussentijds nog afgekeurde voorraden van incurante zegels overdrukt met 10 cent in bruin-zwart en rood om uit de impasse te komen, tot alom in den lande stakingen uitbraken. Ook de drukkerij van Enschede werd langdurig getroffen. Een noodmaatregel om het ontstane tekort aan zegels 'iets' te verminderen was de halffabrikaten 5 cent rood en 10 cent grijs ongetand in omloop te brengen. Zo kon het gebeuren, dat postkantoren in grote handelscentra werkelijk zonder postzegels zaten. Hiervan getuigt de afgebeelde enveloppe van uitgeverij Dalmeyer met de correct gefrankeerde aangetekende brief, in de eerste gewichtsklasse, naar het buitenland. Briefporto 20 cent en aantekenrecht 15 cent, een totaal van 35 cent. Zie afbeelding 1

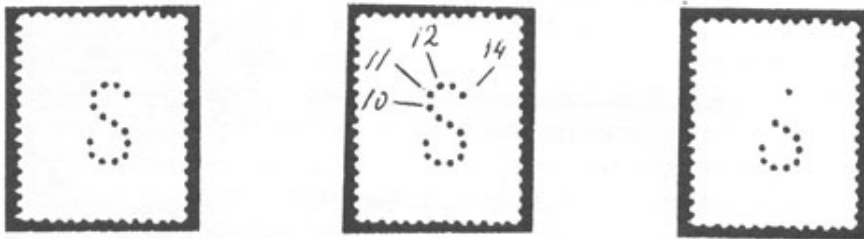

Afb. 1 Aangetekende brief naar het buitenland met het juiste tarief van 35 cent. (Afbeelding bedraagt 75% van de ware grootte)

Aangezien tot 1923 er in Nederland geen 35 cent zegels bestonden werd noodgedwongen steeds met twee zegels gefrankeerd en wel een 10 cent zegel met een 25 cent zegel. Maar waar nu een 10 cent zegel gehaald?

Dalmeyer wist een snelle voorlopige oplossing en stuurde na telefonisch overleg, een taxi naar Den Haag, om bij zijn collega relatie A. W. Segboer, die nog juist bijtijds voor zijn kioskbedrijven een voorraad zegels had ingekocht, een aantal vellen van 10 cent zegels op te halen. Deze vellen waren echter al voor de verdeling over de kiosken in Scheveningen en Den Haag geperforeerd met de S van Segboer. Deze gepertoreerde 10 cent grijs wijde arcering (NVPH nr. 81) treffen we hier op een 'vreemde' firma-enveloppe.

Als bijzonderheid is te vermelden dat de perforator van Kioskonderneming Segboer al sedert 1907 de nodige mankementen vertoonde. Diverse perforatiepennen waren afgebroken, zodat van de oorspronkelijke veertien perforatiegaten de gaatjes 10-11-12 en 14 ontbraken. Zie afbeelding 2.

Afbeelding 2. Links de oorspronkelijke uitvoering voor 1907 en rechts de toestand in 1922 zoals op de enveloppe van afbeelding 1.

Geraadpleegde literatuur:

- Maandblad voor Filatelie 2007, nr. 11. Artikel van P. F. J. Daas.
- Catalogus van de perfins van Nederland en OR, 2e editie. Jan L. Verhoeven.